

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Miloslava Výborného a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **V. D. L.**, zastoupený Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 10. 2017, čj. OAM-159/LE-LE05-LE26-PS-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 12. 2017, čj. 17 A 141/2017-41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Jindřichu Lechovskému **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 8228 Kč; tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 10. 2017, čj. OAM-159/LE-LE05-LE26-PS-2017, zajistil žalobce podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neboť

existovaly oprávněné důvody domnívat se, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo je pozdržet.

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Plzni, který ji zamítl. V odůvodnění uvedl, že žalovaný respektoval individuální okolnosti případu a řádně odůvodnil neúčinnost zvláštních opatření. Žalovaný zohlednil, že žalobce neoprávněně a bez cestovního dokladu vstoupil a pobýval na území členských států EU včetně České republiky, k tomu využil pomoci převaděčů a vystupoval pod falešnou identitou. Žádost o mezinárodní ochranu podal na základě skutečností, které mu byly známy již před zajištěním, z čehož lze usuzovat na její účelovost. Žalobce v průběhu správního řízení o zajištění tvrdil, že jeho návratu do vlasti nic nebrání, nic mu tam nehrozí a má tam rodinu. Po svém zajištění však začal tvrdit, že má problémy s vietnamskou policií a může být po svém návratu zadržen a uvězněn.

III.

[3] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Namítl, že nesouhlasí se závěry krajského soudu, že by s ohledem na jeho dosavadní jednání byla zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu neúčinná. Stěžovatel zdůrazňuje, že žalovaný i krajský soud nesprávně zhodnotili to, že zásadním způsobem změnil postoj ke svému dosavadnímu protiprávnímu jednání. Poté, co byl předán příslušnému správnímu orgánu a byl konfrontován se svou situací a s reálnou hrozbou předání do Vietnamu, rozhodl se pro užití institutu mezinárodní ochrany z důvodu hrozícího nebezpečí postihu za konflikt s vietnamskou policií. Stěžovatel považuje azylové řízení za institut, který ho může před vydáním do Vietnamu a s tím spojenou hrozící újmou ochránit. Ačkoliv si je vědom toho, že se podání žádosti o mezinárodní ochranu může jevit jako účelové a může být důvodem pro postup dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, domnívá se, že nelze automaticky vyloučit použití zvláštních opatření zakotvených v § 47 zákona o azylu.

[4] Stěžovatel připustil, že jeho prvotní zajištění podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) mohlo být důvodné, v případě přezajištění již žalovaný disponoval více informacemi a měl zohlednit stěžovatelovu specifickou situaci. K tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 2 Azs 237/2017-20. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV.

[5] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. K námitce týkající se nenaplnění důvodů pro zajištění stěžovatele dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu správní orgán uvedl, že účelovost jednání dostatečně odůvodnil. Z pobytové historie stěžovatele, která zahrnuje vědomý nelegální vstup na naše území, na území Spolkové republiky Německo, či prokazování se smyšlenou totožností při policejních kontrolách, jasně vyplývá neúcta a

pokračování

nerespektování právního řádu České republiky a taktéž předpisů EU. Takové chování nedává dostatečnou záruku, že by své povinnosti plynoucí z azylového řízení zodpovědně plnil.

V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo vnitra „v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.“

[9] Stěžovatel namítá, že v jeho případě bylo možno uplatnit zvláštní opatření, a nebyl tak důvod k jeho zajištění.

[10] Zvláštními opatřeními dle § 47 odst. 1 zákona o azylu jsou povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené. Zvláštní opatření však je možno považovat za účinná jen tehdy, pokud jimi lze dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění mírnějšími prostředky - bez fyzického zajištění žadatele. V této souvislosti lze přiměřeně odkázat také na závěry rozšířeného senátu, vyslovené v usnesení čj. 5 Azs 20/2016-38 podle kterého „[m]ožnost aplikace zvláštního opatření namísto zajištění cizince a tomu korespondující úvahy správního orgánu budou nutně záviset na důvodu zajištění“. Byť se toto usnesení týkalo vztahu zvláštních opatření a zajištění podle zákona o pobytu cizinců, logická vazba mezi oběma instituty je v obou zákonech obdobná.

[11] Při zvažování zvláštních opatření jako alternativy k důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je proto namístě zohlednit pobytovou historii žadatele, včetně případného maření předchozích rozhodnutí o správním vyhoštění. Jakkoliv nelze paušálně říci, že by v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění (srov. rozsudek čj. 1 Azs 349/2016-48). Vždy však bude třeba zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince (srov. usnesení rozšířeného senátu čj. 5 Azs 20/2016-38). Zároveň je třeba nepochybně dbát na to, aby byly při zajištění žadatelů respektovány zásady nezbytnosti a přiměřenosti.

[12] Ze správního spisu plyne, že stěžovatel vstoupil dne 17. 10. 2017 jako spolucestující v osobním automobilu z území ČR na území Německa přes hraniční přechod Cínovec – Altenberg. Po vstupu do Německa jej zadržela hlídka německé policie a zjistila, že nemá cestovní doklady ani platné cestovní vízum či jiné povolení k pobytu. Německá policie jej následně předala zpět do České republiky. Správní orgán zjistil, že stěžovatel pobýval na území ČR neoprávněně bez cestovního dokladu a jakéhokoli povolení k pobytu a taktéž, že neoprávněně a bez dokladu vstoupil na území i dalšího státu Evropské unie, přitom uváděl nepravdivé jméno a datum narození. Až poté, co správní orgán sdělil stěžovateli, že jeho identita bude ověřena přes zastupitelský úřad Vietnamu, uvedl své pravé osobní údaje. Z těchto důvodů s ním bylo zahájeno správní řízení o vyhoštění a byl zajištěn. V průběhu řízení o zajištění stěžovatel uvedl, že jeho cílem je Německo, kde si chce najít práci, k cestě využil převaděčů, kterým za cestu zaplatil, z Vietnamu vycestoval letecky do Ruska a poté cestoval v nákladovém prostoru dodávky dál do Evropy. Naposledy nastoupil do osobního vozidla, v němž byl zadržen. Ve Vietnamu má manželku, dítě a rodiče. Návratu do jeho vlasti nic nebrání a nic mu tam nehrozí. Z uvedených důvodů byl stěžovatel dne 20. 10. 2017 zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců a umístěn do zařízení pro zajištění cizinců za účelem realizace správního vyhoštění. Dne 24. 10. 2017 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedl, že se v roce 2017 zúčastnil demonstrace proti Tchaj-wanu, která byla potlačena policií. Při potyčce demonstrantů s policií stěžovatel zranil policistu, a protože je ve Vietnamu za tento čin stíhán, chtěl by požádat o azyl. V případě návratu do Vietnamu mu hrozí odsouzení k vysokému trestu vězení, což by mělo vliv na jeho život. Žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 10. 2017 stěžovatele zajistil ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

[13] Z odůvodnění rozhodnutí o zajištění vyplývá, že žalovaný zohlednil shora popsání skutková zjištění. Neúčinnosti zvláštních opatření ve stěžovatelově případě opřel o skutečnost, že stěžovatel proto, aby se vyhnul vyhoštění a mohl setrvat na území shengenského prostoru, využije jakékoli možnosti, o čemž svědčí např. to, že vstoupil a pobýval na území členských států EU neoprávněně, bez cestovního dokladu a pobytového oprávnění, měl v úmyslu neoprávněně vstoupit a pracovat na území Německa, na území schengenského prostoru vstoupil s pomocí převaděčů, při zadržení policií uváděl smyšlenou identitu; ve své vlasti nadto údajně spáchal násilný trestný čin. Cílem stěžovatele není získat ochranu před pronásledováním či vážnou újmu, ale snaha vyhnout se vyhoštění, aby mohl žít a pracovat na území své cílové země, Německa. S ohledem na dosavadní jednání stěžovatele nelze reálně spoléhat na to, že by se skutečně zdržoval v určeném pobytovém středisku nebo se osobně hlásil na ministerstvu v předem stanovené době.

[14] Soud považuje výše popsané skutečnosti za nepochybně relevantní pro úvahu, zda by byla zvláštní opatření dostatečně účinná. Žalovaný k zajištění přistoupil na základě objektivních okolností spočívajících v předchozím jednání stěžovatele, přičemž tyto individuální okolnosti plně odpovídají judikatorním požadavkům na výjimečnost institutu zajištění, namísto uložení mírnějších opatření. Žalovaný nepochybil, pokud namísto užití zvláštních opatření přistoupil k zajištění stěžovatele. Pro skutečnost, že zvláštní opatření dle zákona o azylu by nebyla účinná, a tedy bylo nezbytné přistoupit k zajištění, svědčilo více na sobě nezávislých faktorů. Na tomto závěru nemohla nic změnit ani stěžovatelem tvrzená motivace, která jej vedla k nezákonnému jednání, a to údajná obava o vlastní život

pokračování

ve Vietnamu. Případná důvodnost jeho obav bude totiž předmětem posuzování v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany. I v případě, že by se prokázala reálnost stěžovatelových obav, neměla by tato skutečnost žádný vliv na závěr žalovaného, že v nynějším řízení byly dány okolnosti vedoucí k závěru o nutnosti stěžovatelova zajištění při současné nemožnosti uložení zvláštních opatření.

[15] Nejvyšší správní soud závěrem konstatuje, že odkaz na jeho rozsudek čj. 2 Azs 237/2017-20 není k nyní projednávané věci přiléhavý, jelikož se zabývá pouze zajištěním za účelem správního vyhoštění v režimu zákona o pobytu cizinců. Citovaná část rozhodnutí, kterou stěžovatel ve své kasační stížnosti použil, pochází z rozhodnutí čj. 2 Azs 253/2017-37, na které rozsudek čj. 2 Azs 237/2017-20 pouze odkazuje. V později zmiňované věci se soud skutečně zabýval přezajištěním, při kterém již obecně existuje prostor pro posouzení toho, zda bude stěžovatel se správními orgány při řízení o udělení mezinárodní ochrany opravdu spolupracovat a je nutné důkladněji zohlednit i nově vyvstalé specifické okolnosti. Jak již bylo řečeno výše, žalovaný se ve svém rozhodnutí se všemi okolnostmi případu vypořádal, zvážil tedy i to, do jaké míry by stěžovatel pravděpodobně spolupracoval v případě uložení mírnějších opatření. Lze tedy uzavřít, že požadavkům uvedeným v rozsudku čj. 2 Azs 253/2017-37 vyhověl.

VI.

[16] Nejvyšší správní soud neshledal kasační námitky stěžovatele důvodnými; proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[18] Ustanovenému zástupci stěžovatele přiznal Nejvyšší správní soud odměnu a náhradu hotových výdajů dle vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, za dva úkony právní služby (sepsání kasační stížnosti, doložená porada s klientem dne 17. 1. 2018) a související režijní paušál (2 x 300 Kč) v celkové výši 6800 Kč; zástupce stěžovatele předložil osvědčení o registraci k DPH, tato částka se zvyšuje o DPH ve výši 21 %; celkem tedy ustanovenému zástupci bude z účtu Nejvyššího správního soudu vyplaceno 8228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. března 2019

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu

